

ශ්‍රී ලංකා ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තිය

1. හැඳින්වීම

ඇගයීම යනු ප්‍රතිපත්ති, වැඩසටහන් හා නිම කරන ලද හෝ ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින ව්‍යාපෘති සහ ආයතන වල සැලසුම්කරණය, ක්‍රියාකාරිත්වය සහ ජනිත වන ප්‍රතිඵල පිළිබඳ සිදුකරනු ලබන ක්‍රමානුකූල හා විෂය මූලික තක්සේරුවයි. ව්‍යාපෘති, වැඩසටහන් හා ප්‍රතිපත්තිවල අදාලත්වය, අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම, කාර්යක්ෂමතාවය, ඵලදායීතාවය, බලපෑම හා තිරසර බව නිශ්චය කිරීමට ඇගයීම තුළින් අනාවරණය කරගනු ලබන තොරතුරු ආධාර වේ. ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට උචිත පරිසරයක් නිර්මාණය වීම තුළින් ව්‍යාපෘති, වැඩසටහන් හා ප්‍රතිපත්ති තිරසාර ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම , කාර්යක්ෂම සම්පත් උපයෝජනය සහ උගත් පාඩම් අනුසාරයෙන් සාක්ෂි මත පදනම් වූ තීරණ ගැනීම සහතික කෙරේ.

2. අරමුණ

ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තියෙහි අරමුණ වන්නේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, සැලසුම්කරණය, අයවැය ප්‍රතිපාදන සැලසීම, අධීක්ෂණය හා වගවීමෙන් යුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම වඩාත් දියුණු අන්දමින් ඉටු කිරීම හරහා ජාතික සංවර්ධන ඉලක්ක ලඟා කර ගැනීමට පෙළඹවීම ඇතිකරන පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම යි.

3. ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තියේ මූලධර්ම

ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තිය පහත සඳහන් මූලධර්ම මත පදනම් වී ඇත.

- 3.1 සංවර්ධන ප්‍රතිඵල උදෙසා කළමනාකරණය, සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ මාර්ගෝපදේශන මූලධර්මය වනු ඇත.
- 3.2 ඇගයීම් තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම සහ එම නිර්දේශයන් උපයෝගී කරගැනීම තුළින් යහපාලනය සහතික කෙරෙනු ඇත.
- 3.3 ඇගයීම් ක්‍රියාවලියෙහි තිරසාරත්වය සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය පූර්ව කොන්දේසියක් ලෙස ඇගයීම් සංස්කෘතිය ප්‍රවර්ධනය කෙරෙනු ඇත.

4. ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශ.

- 4.1 තීරණ ගැනීම සඳහා වඩාත්ම යෝග්‍ය ඉගෙනුම් සහ ප්‍රතිපෝෂණ යාන්ත්‍රණය ලෙස ඇගයීම හඳුනාගනු ඇත.

- 4.2 මෙම ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සහතික කිරීම සඳහා දැනට පවත්නා ආයතන පද්ධතිය තුළම යෝග්‍ය ආයතනික ව්‍යුහයක් නිර්මාණය කෙරෙනු ඇත.
- 4.3 ඇගයීමෙහි වෘත්තීයමයභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා යෝග්‍ය මෙවලම්, විද්‍යාත්මක ක්‍රම සහ තොරතුරු පද්ධති ප්‍රවර්ධනය කෙරෙනු ඇත.
- 4.4 විනිවිදභාවය, සාමූහික වගකීම, විශ්වාසනීයභාවය සහ දැනුම් හුවමාරුව සඳහා සාධක මත පදනම් වූ ඒකාබද්ධ සහ සහභාගිත්ව ඇගයීම් ප්‍රවේශය ප්‍රවර්ධනය කෙරෙනු ඇත.
- 4.5 ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි නියුක්තව සිටින පාර්ශවකරුවන්ගේ ධාරිතා සංවර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිගනු ඇත.
- 4.6 ඇගයීම් කාර්යය සඳහා ප්‍රමාණවත් සම්පත් වෙන් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිගනු ඇත.
- 4.7 සියලුම පාර්ශවකරුවන්හට ඇගයීම් තොරතුරු සඳහා පහසුවෙන් ප්‍රවිෂ්ඨ වීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

5. ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තියේ පරමාර්ථ

- 5.1 සාක්ෂි මත පදනම්ව තීරණ ගැනීම සහ සැලසුම්කරණය වැඩි දියුණු කිරීම.
- 5.2 සම්පත්වල උපයෝගීතාවයෙහි අදාළත්වය, කාර්යක්ෂමතාවය සහ ඵලදායිතාවයත් , සංවර්ධන ප්‍රතිඵලවල තිරසාරත්වයත් සහතික කිරීම.
- 5.3 සංවර්ධන ප්‍රතිඵල උත්පාදන කරන සියළු මට්ටම්වල දී විනිවිදභාවය සහ වගකීම සහතික කිරීම.
- 5.4 ප්‍රතිපත්ති, වැඩසටහන් සහ ව්‍යාපෘතීන්හි සෘණාත්මක බලපෑම් මෙන්ම අසාර්ථකවීම් අවම කරමින් ගුණාත්මක බවින් උසස් භාවිතයන් සහ උගත් පාඩම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- 5.5 රට තුළ ඇගයීම් සංස්කෘතියක් නිර්මාණය කිරීම.

6. යෝග්‍ය බව සහ විෂය පථය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික, පළාත් සහ පළාත් පාලන මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන වැඩසටහන්, ව්‍යාපෘති සහ සියලුම ප්‍රතිපත්ති ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තිය මගින් ආවරණය වේ. ප්‍රදායකයින් විසින් අරමුදල් සපයන ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් දක්වා ඇති විශේෂ මාර්ගෝපදේශයන්ද, ඇගයීම් පිළිබඳ ජාතික මාර්ගෝපදේශයන්ට සමගාමීව යොදාගත හැකිය.

7. ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම

7.1 ආයතනික ව්‍යුහය සහ වගකීම්

7.1.1 ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ජාතික මට්ටමේ කේන්ද්‍රීය ආයතනය ලෙස ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ සහ අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරනු ඇත. විෂයභාර අමාත්‍යාංශය හරහා ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ සහ අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පහත කාර්යයන් සිදු කරනු ඇත.

අ) ජාතික, පළාත් සහ පළාත් පාලන මට්ටමින් ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා නායකත්වය, මහපෙන්වීම සහ සහාය සැලසීම.

ආ) වෘත්තීයමය ඇගයීම් සිදු කිරීමට හැකි වන පරිදි සැලසුම්කරණය සහ අධීක්ෂණය යන ක්ෂේත්‍ර යටතේ අදාළ සියලු ආයතනවල ධාරිතා වර්ධනයට පහසුකම් සැලසීම.

ඇ) ඇගයීමේ ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම සඳහා ආචාරධර්ම, ප්‍රමිතීන් සහ මාර්ගෝපදේශයන් ඇති කිරීම.

ඈ) රේඛීය අමාත්‍යාංශ සහ අනෙකුත් අදාළ ආයතනයන්හි සහයෝගීතාවයෙන් යුතුව ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තියෙහි ක්‍රියාත්මකභාවය සමාලෝචනය කිරීම.

ඉ) ඇගයීම් තුළින් අනාවරණය කරගත් කරුණු සහ නිර්දේශයන්, තීරණගැනීම් සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේදී උපයෝගී කර ගැනීමට දිරිගැන්වීම.

ඊ) නිසි අවබෝධයකින් යුතුව තීරණ ගැනීමේ කාර්යය පහසු කරනු පිණිස ඇගයීම තුළින් අනාවරණය කර ගන්නා තොරතුරු අමාත්‍ය මණ්ඩලය වෙත වාර්තා කිරීම.

7.1.2 මාර්ගෝපදේශයන් මගින් නියම කර ඇති පරිදි, සියලු රේඛීය අමාත්‍යාංශ, පළාත් සභා, පළාත් පාලන ආයතන සහ අනෙකුත් ආයතන/සංවිධාන ජාතික ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පාර්ශවකරුවන් වනු ඇත.

8. පාරිභාෂිත වචන

ඇගයීම් ගැටළුවකට ක්‍රියාකාරී ලෙස විසඳුම් සොයන ක්‍රියාත්මකභාවය මූලික කර ගත් සංස්කෘතිය දෘෂ්ටි කෝණයකි. තාවකාලික විසඳුම් අත්හදා බලමින් සහ ක්‍රියාවන්හි ප්‍රතිඵල හා ප්‍රතිවිපාක මැන බලමින් උපකල්පන, ක්‍රියාකාරකම් සාක්ෂි සහ ප්‍රතිශෝධන සහිත අඛණ්ඩ වක්‍රයක් තුළ ක්‍රියාත්මක වන විද්‍යාත්මක හා කළමනාකාරීත්ව ලක්ෂණ සහිත තත්වයකි. (Trochim,2006)

සාක්ෂි මත පවත්නා හොඳම පර්යේෂණ සහ අදාළ ක්ෂේත්‍ර අත්දැකීම් මත පදනම් වූ සාක්ෂි පදනම් වූ තීරණ ගැනීම තුළින් වැඩසටහන්, ව්‍යවහාර හෝ ප්‍රතිපත්තියක් පිළිබඳව වන තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියකි. (UNAIDS, 2008)

ප්‍රතිබද්ධ ඇගයීම බහුවිධ ප්‍රදායකයින් එක්වී හෝ ප්‍රදායක හා ප්‍රතිග්‍රාහකයන් එක්ව සිදු කරනු ලබන ඇගයීම. (OECD , 2013)

සංවර්ධන ප්‍රතිඵල සඳහා කළමනාකරණය නිමැවුම, ප්‍රතිඵල සහ බලපෑම ළඟා කර ගැනීම සහ කාර්ය සාධනය අරමුණු කර ගත් කළමනාකරණ ක්‍රමෝපායකි. (Sida , 2007)

අධීක්ෂණය සාමාන්‍යයෙන් සැලසුමට සාපේක්ෂව ව්‍යාපෘතිවල කාර්යසාධනය ග්‍රහණය කර ගැනීම, විශ්ලේෂණය සහ වාර්තාකරණය. (State of Michigan, 2013)

මධ්‍ය කාලීන ඇගයීම ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාල රාමුව තුළදී සිදු කරනු ලබන ඇගයීම. (Sida, 2007)

සහභාගීත්ව ඇගයීම ආයතනික නියෝජිතයන් හා පාර්ශවකරුවන් (ප්‍රතිලාභීන්ද ඇතුළත්) එකතු වී ඇගයීමක් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අර්ථ දැක්වීමේ ක්‍රමවේදයකි. (Sida, 2007)

පාර්ශවකරුවන් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් හෝ ඒවායේ ඇගයීම පිළිබඳව සෘජුව හෝ වක්‍රව කැමැත්තක් දක්වන ආයතන, සංවිධාන , කණ්ඩායම් හෝ පුද්ගලයින්. (Sida, 2007)

තිරසාරභාවය ප්‍රධාන සංවර්ධන ආධාර අවසන් වූ පසුවද අඛණ්ඩව ප්‍රතිලාභ පැවතීම. දිගුකාලීන ප්‍රතිලාභ අඛණ්ඩව ලැබීමේ සම්භාවිතාව. ශුද්ධ ජීවිතලාභ කාලානුරූපීව ගලා යාමේ අවදානමට ඔරොත්තු දීම. (Sida, 2007)

විෂයභාර අමාත්‍යාංශය හා ඇගයීම් විෂය භාර අමාත්‍යාංශය

වෙනත් ආයතන/ සුද්ගලික/රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන / ප්‍රජා මූලික සංවිධාන සංවිධාන

විමර්ශන

1. Sida, 2007, Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management, URL: http://www.sida.se/contentassets/28ecba60775f4be2a98bc0e2081dca86/glossary-of-key-terms-in-evaluation-and-results-based-management_2560.pdf, (accessed February, 2017).
2. UNAIDS,2008, Basic Terminology and Frameworks for Monitoring and Evaluation, <http://www.unaids.org>,(accessed February, 2017)
3. Trochim, William M.K. 2006, Developing an Evaluation Culture for International Agricultural Research, URL: <http://www.socialresearchmethods.net/research/RD/Evaluation%20Culture.pdf> ,(accessed February, 2017)
4. OECD, 2013, The DAC Network on Development Evaluation – 30 years of strengthening learning in development, URL: <http://www.oecd.org/dac/evaluation/Eval%20history%20booklet%20web.pdf>,(accessed February, 2017)
5. State of Michigan, 2013, PROJECT MANAGEMENT KEY TERMS, DEFINITIONS AND ACRONYMS, URL: https://www.michigan.gov/documents/suite/PM_KeyTerms_Defs_Acronyms_080213_431285_7.pdf ,(accessed February, 2017)